

Posamezna številka 6 vinarjev.

»DAN« izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnica, poslana in zahvale vrata 30 v. Pri večkratnem oglašanju post. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Davki se bodo povišali.

»Slovenec« priznal, da je treba davke povišati. — Kdo bode plačeval?

Daleč smo torej prišli. Tako se mudi za denar, da je že sedaj pred volitvami »Slovenec« pripoznal, da se davki povišajo. Tako je torej gospodarila klerikalna večina, da ni tedna ne morejo več pretrpeti. Iz sobotnega »Slovenca« se vidi, zakaj je bil deželni zbor tako hitro razpuščen.

Deželni zboru bi namreč potekla njegova doba šele na spomlad. Vsi so toraj pričakovali, da se bodo deželnozbornske volitve vršile šele v marcu ali aprilu.

Kakor komaj verjetna vest se je pa nakrat začulo, da je deželni zbor razpuščen in se vršijo volitve že sedaj, na jesen.

Kako to? se je vsakdo vprašal. Ni pa bilo treba dolgo vpraševati.

Deželni odbor potrebuje denarja, ki ga pa ne more zadosti dobiti od dosedanjih davkov. Če pa bi klerikalci že sedaj davke povišali, je gotovo, da ne bi prišel na spomlad noben klerikalec več v deželni zbor. Zviti tiči so si pa mislili, boljše je: »Drži ga, kakor lovi ga.«

In zato se je deželni zbor že sedaj razpuštil, da se zvolijo novi poslanci še pred novim letom. »Slovenska Ljudska Stranka« si misli, da bodo ljudje v teh šestih letih pozabili, če se jim že sedaj povišajo »fronki«, in bodo za šest let zopet klerikalno volili.

Mi pa pravimo, kaš, ki so jo skuhal, naj jo pojedjo sami.

Zato je »Slovenec« že začel pisati o povišanju »fronkov«. Za enkrat pa pravi, da se zvišajo davki na konjske dirke.

Mi obljubujemo »Slovenčevim« urednikom sveta nebesa, dast jih bo zaradi laži težko tjakaj spraviti, mi jih bomo z odpustki spravili, če nam povedo, kje se sploh na Kranjskem vrši kakšna konjska dirka.

Uboji kmet! Prevarano ljudstvo! »Slovenec« pravi, da je treba novih fronkov in hoče te fronke dobiti od konjskih dirk, ki jih sploh ni.

Od samega obupa in strahu pred bodočnostjo se jim je torej že čisto zmešalo.

»Slovenec« torej vpije, da je treba novih davkov, konjskih dirk pa ni, kdo bode toraj plačeval višjo štirbro. Tisti, ki bodo glasovali za tako brezvestno stranko.

Slovenska zemlja.

DIVAČA.

Pri nas v Divači imamo zelo žalostne razmere, kar se tiče političnega mišljenja naših mož »prvakov«. Danes so liberalci, jutri pa zopet klerikalci, pojutajšnjem pa nič. Sedanji načelnik gospodarskega sveta je mož brez prepričanja ter mu je vsaka stranka dobra, bodisi klerikalna, liberalna ali pa socialno demokratična. Toraj mož brez značaja. Zato pa zna s smrkavci pitati ljudi, ki mu nočejo slepo slediti. A s tem je dokazal le svojo ošabnost, katera nima nikake meje. Ker so šteti dnevi njegovega zahrtnega »županovanja«, pravi, da noče več biti »župan«. Divačani pa pravimo: Proč s takimi možmi. Zelimo si moža, ki bode v resnici delal v korist vasi, ne pa v svojo korist. Ob enem prosimo, da bi slavno okrajno glavarstvo razpisalo volitve v gospodarski svet, da bomo pometalni možje brez prepričanja tja, kamor spadajo. — V imenu večine Divačanov opazovalec.

IZ LESEC.

Nedeljski shod narodne napredne stranke vršil se je z ogromno zares lepo udeležbo naših vrlih volilcev. Prostorna dvorana »pri Krištofu« je bila natlačeno polna do zadnjega kotička. Vsi gospodje govorili so govorili prav dobro. Med vsemi pa se je odlikoval naš mož, ki ni črn, to je g. Birtič iz Most pri Zirovnici. Omenjal je slabo deželno gospodarstvo pri delu električne centrale na Završnici. Odobraval so vsi njegov res stvaren govor, ker se je nekdo izrazil oziroma prav povedal, da je pri gradbi centrale na Završnici 12 deželnih inženirjev in pa samo 6 delavcev. Drugi pravijo: halo, še 2 milijona sta. — Neki mož je pa rekel, da so ti deželni inženirji po cesti kozo bili, namesto, da bi nadzorovali tistih 6 delavcev. Vse prav po našem nevzornem deželnem gospodarstvu. Res lepo gospodarstvo. Bilo pa ni vse v redu pri Krištofu. Med ogromno množico volilcev, vsled česar je bilo vse natlačeno, zapazili smo, da se nahaja med nami tudi par mlečnozobih fantov in pa en gospod Kleindienst iz Predtrga po domače Hiresmann, ali pa ta lepega Jaka brat, ki je sedaj deželni riborejec na Primorskem tam v Hudjužni z velikansko deželno podporo. Mi mu prav nič ne zamerimo, ker je res fejsť fant. Obžalujemo pa, da je njegov gospod brat še tako črn in se vtikava med neodvisno stranko na shodu pri Sv. Krištofu. Ali pa tudi pravimo, prav je imel naš somišljenik g. Maly, če tudi ga tisti otročji dopisnik imenuje samo s gotovimi imeni. Gospod Maly, posestnik in irhar iz Radovljice je omenil na shodu, da je Bastelnova krava iz Radovljice dobila prvo darilo v Lescah in sicer zamo za to, ker na tri sesci molze. Nek poslušalec pa mu pravi, da je bila gotovo črna; a kmalu zavpijejo z g. Žarkom vred, da je bila rdeča. Nato se pa oglasi eden, potem je pa naša, vsaj smo nasprotni. Bastel je pa le črn. Za drugom pa prosim tistega dopisnika, ki tako laže v »Slovenca«, da naj se gre še malo učiti na Lancovo v 9. gimnazijo, ker mi Leščani nismo hostarji — a pardon, gozde pa imamo vsi tam. Naš kandidat pa je in ostane naš vrli gospod Anton Keržičnik, goslinčar in konjski trgovec, po domače gospod Trebušnik. Vse kar je prav! — Narodni napredni volilec.

IZ ORMOŽA.

Kako se naše nemčurstvo po naših uradih, tako n. pr. na davkarji in sodnji, nad ubogim prebivalstvom repenči in mu prizadeva krivice, bo gotovov sakaže izmed častitih bralcev zanimalo. Ni dolgo temu, ko je bila neka bolj inteligentna oseba na

Kranjski gasilci.

Od nekdanj slavljene in spošt'van bil pri nas je svet Florijan, ker nas ognja je var'val, in pomoč nam v stiski dal.

Klerikalni mameluki in različni drugi čuki pa sklenili so tako, da naj temu konec bo.

Ker ne gleda svet Florijan, ne na to, ne na drugo stran, ker ne dela nič razlike kar se tiče politike,

Ker pomaga liberalcem kakor tudi klerikalcem tudi če je demokrat on pomaga vsak'mu rad.

Klerikalci so sklenili da ga bodo odslevili, ker zdaj tudi vsak požar že politična je stvar.

Nad Florijana so hiteli in ga pikati začeli: Svet Florijan odidi preč, ognja gasil ne boš več!

Svet Florijan se nič ne zmeni, vodo vliiva nad plamen, ker prinaša svojo moč samo bližnjemu v pomoč.

Klerikalni gospodarji brezobzirni so vladarji, rekli so mu: Svet Florijan, prišel je lečitve dan.

Kakšen pa si ti svetnik, če ne delaš nič razlik? Ti pomagaš klerikalcem kakor tudi liberalcem.

A po naši se morali (ki smo zdaj jo ven izdali) liberalcem ne da nič vzame naj jih živ hudič.

Ker ti nisi klerikalec, si gotovo liberalec, zato iz dežele greš več pomagati ne smeš.

Ogenj bomo mi gasili, al' goreti ga pustili, kakor bo po volji nam, ti pa pojdi kam drugam.

Ker gasilna stara zveza našim željam ne ustreza, mi sklenili smo tako

da gasilcev konec bo. Ker pa ti si njih patron, njih patron — in ne zastoni, tudi tebe treba ni — z njimi pojdi tudi ti!

Mi si najdemo gasilce, le iz naših vrst borilce, ti nam bodo poskrbeli, da bo mir v deželi celi!

Ogenj bodo nam gasili, liberalcem pa pustili, ker Bog kazen je deli, če brezvercu pogori.

Ti gasilci dobro vejo, kdaj in kje gasiti smejo, (namreč: željo! op. stavca.) oni dajo svojo moč le pristašem na pomoč.

Z njimi tudi vse brizgalne, bodo strogo klerikalne, ker mi plačamo denar, služijo za našo stvar.

Mi gasilnih društev člani, moramo imeti zbrane, da jih rabimo za se, kadar za volitve gre.

Za procesije in parado, rabimo mi čukulado, imej kdo še več zaslug — kaj pomaga, če ni čuk.

Ker so redke naše vrste, (vse našel bi kar na prste!) mi sklenili smo tako: vsak gasilec čuk naj bo.

Ker pa društvo brez svetnika, bilo redkost bi velika, mi sklenili smo tako: Naš patron — Johanca bo!

Ker smo v znamenju Johance, ukrotili druge Kranjce, lahko tudi njena kri, vse požarje pogasi.

Saj vam stvar je dobro znana, da se lahko ogenj pana, kri je čudodelna stvar, lahko pogasi požar.

Ker pa treba je cevi, da se ogenj pogasi, glej, Johanca čudežna, sama svoje »šlauhe« ima.

Nam požar bo pogasila, liberalcem ga pustila, ker sovražila že prej vse »brezverce« je brez mej.

Ker med nami je razlika, nečmo enega svetnika, vsak naj svojega ima, in po njem naj se ravna.

Ko to sliši svet' Flor'jan da 'z dežele je izgnan, je molče golido vzel — in v nebesa je odšel.

(Konec jutri.)

Pošljite naročnino, ako je še niste!

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

I.

Dva brata.

Pritlična hiša je bila nizka in skromna. Poleg odprtega okna, v naslanjaču, ki je bil okrašen z rezljanimi grbom, je sedel mož, visok sivolasec s trdim obrazom, kakršne so nosili vojaški poveljniki, ki so bili preživeli bojvito dobo Franca I.

Z mrklim pogledom je motril sivo maso Monmoransijskega gradu, čigar oholi stolpi so štrleli daleč tam preteče v nebesni sinji.

Nato so se obrnile njegove oči od te slike.

Strašen vzdih, podoben molčeči kletvi, je napol njegove prsi; vprašal je:

»Moja hči?... Kje je moja hči?«

Dekla, ki je pospravljala po sobi, se je oglasila:

»V gozd je šla gospodična, cvetlice nabirat.«

Izraz neizrekljive nežnosti je obsijal starčevu obličje; nasmehnil se je milo in zamrmral:

»Zares, spomlad je. Ormovje diši, vsako drevo je šopek cvetja. Vse se smeje, vse boje, vse se razcvita.

Najlepši in najzlahtnejši cvet pa si ti Ivana, dete moje nedolžno!...«

In spet mu je zablodil pogled tja k mogočni silueti gradu, čepečega na griču, kakor da bi zdela v daljavi pošast in prežala na hišico...

»Tam biva vse, kar sovražim!« je zamrmral srdito. »Tam biva sila, ki me je strla in uničila! Da, jaz, gospod de Pjen, nekdanj gospodar cele okolice, sem primoran živeti skoraj bedno v tem ponižnem kotičku, ki mi ga je pustila Konetablova grabežljivost!... A kaj govorim, brezumnež! Ali ne išče baš zdaj poti, kako bi me spodil iz tega mojega poslednjega zavetja!... Kdo ve, ali bo imela jutri moja hči še streho, da se zateče pod njo!... Oh, Ivana moja, šla si trgat cvetlice... morebiti svoje zadnje!...«

Dve nemi solzi sta zarisali zvenko brazdo med gubami njegovega obupanega obraza.

Zdajci pa je prebledel kakor mrlič: črnooblečen jezdec je razjahal pred hišo, vstopil in se poklonil pred njim!...

»Peklo!... To je pisar z Monmoransija!...«

»Gospod de Pjen,« je izpregovoril črni mož, »Monetabel, moj gospodar, mi je pravkar izročil listino, z nalogom, da naj vam jo prinesem ter vas obvestim o nje vsebini.«

»Listino,« je zamrmral stavec, in drhtlaj tesno ga je izpreletel po vsem telesu.

»Gospod de Pjen, mučna mi je naloga: papir, ki vam ga izročam, je prepis sklepa pariškega parlamenta, s seje, ki je bila včeraj, dne 25. aprila letošnjega leta 1553.«

»Sklep parlamenta!« je vzkliknil zamolklo gospod de Pjen, vzravnal se pokoncu in prekrizal roke. »Govorite, gospod! Kakšen nov udarec mi je pripravilo sovraštvo Konetablove? Govorite brzo!«

»Velemožni,« je dejal pisar z zamolklin, kakor osramočenim glasom, »sklep parlamenta pravi, da je posestvo Maržanski po krivici v vaših rokah; da je kralj Ljudevik XII. prekoračil svojo pravico, ker vam je podelil to zemljo, ki se mora vrniti k hiši, Monmoransijski, ter da se vam naloga, zapustiti hišo, pristavo, travnike in gozdove v roku enega meseca...«

Gospod de Pjen se ni ganil, ni zamahnil z roko. Toda blodost njegovih lic je pobledele še bolj, in v molčanju izbe, dočim je žvrgolela zunaj ptičica na veji cvetoče slive, se je dvignil njegov tresoč glas:

»O moj častiljivi gospodar Ljudevik XII., in ti, preslavni kralj Franc I., vstanita iz svojih grobov, da vidita, kako se godi njemu, ki je tvegval na štiridesetih bojiščih: svoje življenje in prežival svojo kri! Vrnita se na ta svet, kralja moja in glejta svojega starega, oropanega bojevnika, kako bo blodil po francoski zemlji in beračil za košček kruha!«

Pisar je vztrepetal spričo takšnega obupa.

Kradoma je položil kleti pergamen na mizo in pobegnil.

V bedni hiši pa se je oglasilo pretresljivo ječanje:

»In moja hči! Moja hči! Ivana moja! Moja hči je brez zavetja! Moja Ivana je brez kruha! Monmoransi! Prokletstvo nate in na tvoje plemo!«

Stavec je stiskal pesti in jih iztezal proti gradu; zdajci pa je izbuljil oči in se zvrnil vznak... nezavesten.

Katastrofa je bila strašna. Maržanski, ki ga je bil Ljudevik XII. podelil gospodu de Pjen, je bil poslednje, kar je ostalo temu možu, bivšemu guvernerju Pilsardije, od njegovega bleska. V propadu svoje sreče in svojega imetja se je bil zatekel na to revno posestvo, vtisnjeno med Konetablovimi zemljami. K življenju ga je priklepala samo še ena svetla in čista radost: njegova hči, njegova Ivana, dete njegove strastne, obožavajoče ljubezni.

Bedni dohodki maržanskijski so varovali vsaj hčer sramote siromaštva.

In zdaj je bilo končano! Odlok parlamenta je pomenil za Ivano de Pjen in za njenega očeta sramotno revščino in vso temo siromaštva... vso strahoto beračije!

Ivani je bilo šestnajst let. Šibka, tenka, ponosna, polna redke zlahtnosti in vseh gibih in oblikah, se je zdelala bitje, ustvarjeno v slast očem,

cvet žarke pomladi, podobna divji roži, ki duhti rosna ob solnčnem vzhodu.

Tisto nedeljo 26. aprila 1553 je bila odšla z doma ob isti uri kakor vsak dan.

Zavila je bila v kostanjeve, na katero se je naslanjal Maržanski.

Bilo je proti večeru. Po gozdu so se zibale novjave... ljubezen je trepetala v zraku.

Pod drevesi je pritisnila Ivana roko nekam tesnobno na srce in začela stopati naglo, mrmraje:

»Ali se mu bom upala reči? No, coj, da še nočoj izpregovorim!... Povem mu skrivnost, ki je tako strašna... in tako sladka!«

Zdajci pa jo je objelo dvoje krepkih, nežnih rok. Drhteča usta so poiskala njene ustnice:

»Ti! Vendar že enkrat... ti, ljubezen moja!...«

»Franc moj dragi... ti gospodar mojega srca!...«

»A kaj ti je, predraga? Ti trepečeš...«

»Poslušaj, Franc, poslušaj... Oh, ne upam si...«

Sklonil se je in jo stisnil krepkeje v svojem objemu.

Bil je velik, lep fant ravnega pogleda, milega obraza, visokega in mirnega čela.

In temu mlademu možu je bilo ime Franc de Monmoransi!... Da, bil je najstarejši sin Konetabla Ana, ki je bil iztrgal gospodu de Pjen poslednji kos njegovega imetja!

dvakrati zaradi nekili poizvedb o davkih, v dotičnem uradu. Ko v svojo popolno zadovoljnost pri slovenskem uradniku, obenem oficijalno opravi svojo dolžnost, se napoti nič hudega sluteč, skozi sobo, v kateri je uradoval nemški uradnik, k izhodu. Takoj, ko pride v dotično sobo, zagleda tamkaj tistega uradnika, ki bi imel opravljati službo, z neko nemško gospodično. Ni mu bilo na tem mnogo ležeče, da se uradnik tankaj pogovarja, ampak rekel je svoj »z bogom« in mislil cditi. Predno pa si je mogel odpreti vrata, je bil prisiljen posaditi si klobuk na glavo, ker je imel v obeh rokah polno papirjev. Komaj zagleda to dotični uradnik, zareži nad njim rekoč: »Sie eindersmal setzn Sie sich Ihren Hut aufs Kopf, bons draussen sein«. Mogoče se je hotel nemški uradnik s tem svojimi tovarišici prikupiti, češ, kakšno oblast da ima nad Slovenci. Raziezilo ga je pa najbrže tudi to, ker je slišal, da se je dotična oseba v zgoraj omenjeni sobi s slovenskim uradnikom slovensko pogovarjala. Tako torej ravno nemčurji z ljudmi, kateri jim nosijo denar tja, da ga oni porabljajo za nepozabljivo Albanijo. Nič boljše pa se ne godi na sodniji. Dne 20. t. m. imel je, neki kmet tukajšnjega okraja neko pravdo. Šlo se je za eno vedro hrušek. Cenitelj se cenili dotično na 3 K. Zaradi teh borih treh kron je trajala 2krat enourna razprava in končno je še sednik, seveda Nemec, doma iz slovenskega kraja, zbil se eno krono od treh dol ter navrgel vse stroške na tistega, ki je bil vsled nizke cenitve hrušek že itak dovolj potlačen. Ker je imel nasprotnik nemškega zagovornika, mu je seveda storil to kot uslugo. Največja nesramnost pa je to, da je priznal nemškemu odvetniku za dvakratno, vsakokrat po eno uro trajajočo razpravo, na stroških 61 K in še nekaj vinarjev. Ali ni to v nebo vpiječo dejanje? Vprašamo sedaj g. sodnika, bi li on dal 1 vedro hrušek za 2 K. Gotovo ne, ker povsod je cena hruškam zelo visoka. Seveda sodnik si pri tem misli, saj je zadeva bagateljna in ni se mi treba bati pritožbe na okrožno sodišče. Takšno je torej ravnanje nemčurjev proti Slovincem v našem kraju. Drugkrat več o tem!

ZAGORJE OB SAVI.

Dne 20. t. m. je bila prva občinska seja v »Sokolskem domu«. Pri tej seji se je sklenilo prezidati Zagorsko šolo. Zadeva se je zavlačevala že celih 33 let. Načrte in proračun, ki stanejo 1900 kron, je dala napraviti deželna vlada. Proračun izkazuje 99.000 kron stroškov. Navzlic temu ne boče treba občinskih doklad zvišati. Staro poslopje, ki je bilo pred 40. leti zgrajeno za dvorazrednico, je bilo za sedanjo petrazrednico seveda v vsakem oziru premajhno. Tudi v zdravstvenem oziru je bilo popolnoma nedostopno. Kritiziralo se je tudi nekateri mesarje, ki pač za 60—80 v povzdigneje cene mesu, ko cene živine poskočijo, ko pa padajo, pa znižajo cene le za borih 4—8 vinarjev. Tele, živa vaga, stane danes 36—40 v, star funt, meso pa K 1:60 do 2 K kilogram. Tudi cene moke so padle za kakih 14 v, kruh in žemlje pa niso večje, nasprotno prej manjše. Kde dela torej to neznosno draginjo? Na potovanja sem se mudil pretekli teden v restavraciji na Zidanemmostu. Ko prizgriznem košček kruha, naletim na nekaj trdega. Ko pogledam, vidim, da je plesnjiv vinar. Kruh je bil od zloglasnega nemčurja Freceeta iz Laškega trga. Res dobra in zdrava reklama za nje-

govo pecivo. Slovenožrcu Freceetu pa svetujemo, naj bolj pazi na vinarje, če tudi plesnjeve, kajti zna mu jih kmalu zmanjkati za kupljene drage hiše. V Zavinah (Klančiče) je dne 21. t. m. ustrelil posestnik Tomšič svojo nošečo ženo. Žena mrtva, mož zaprt. Zapuščata 3 otroke. Najstarejši je star 5 let. Tomšič je bil udan pi-jači, popival je večkrat po cele tedne. Omenjenega dne so ga postavili pod kuratelo. Zato se je maščeval nad ženo. Sosedje pravijo, da ni bil popolnoma normalen.

IZ PODSLIVNICE.

Kdo za kmetla trpina prav misli? Kakšen hrup so zagnali svoj čas klerikalci, ko je začel Žagar voziti z avtomobilom. Hujskali so pa časopisih in govorili, da se bliža našemu ubogemu trpinu sodni dan in poslednja sodba, kajti ves zaslužek mu bo-
de odvezet. Naš kraj je resenično navezan na »fure«. Pa kaj je storil ta dušni pastir grahovski, kateri tako tečno svojo bero zahteva. Podal se je tudi on v A. družbo, po njihovih besedah v družbo uničevalko tamošnjega voznika - trpina. Sedaj pa sodite sami, kaj s tem namerava,

Stajersko.

Občinske volitve v Studencih pri Mariboru. Te dni se vrše v Studencih pri Mariboru občinske volitve, na kojih izid se gleda daleč okoli s splošno pozornostjo. Kakšnih in kolikšnih uspehov pričakujemo za danes od njihovega izida mi, Slovenci? Oboje vprašan je gotovo tolikšnega pomena, vsebine in vrednosti, da bi pač zahtevali natančnejšega razmotrivanja in odgovora. Kljub temu se nam dozdeva za enkrat umestneje, pustiti odgovore odprte, dokler ne bomo imeli pred saboj — faktov. Eno je gotovo: da se da pri količkaj dobri volji, streti nemčursko moč, nemčursko nadvlado, ki je postala tekom časa tja do današnjega dne, za Studence in njihovo prebivalstvo pravcata nesreča, od ktere dalje je pač samo še majhno do popolne katastrofe, do popolnega pograma. V marsičem najde ta trditve svoje opravičenje. Z denarjem davkoplačevalcev se gospodarji v Studencih kot svinja z mehomo. Za ničeve stvari se razmetavajo tisoči in tisoči ljudskega denarja, pridobljenega premnogokrat s krvavimi žulji. Po največkrat je temu razsipavanju kriva nemškonačionalna nestrpnost, ki skrbi le za blagor in moč pomemčevanja, ne odgovarja pa nikdar splošnim interesom splošnosti. Da tako gospodarstvo z denarjem ne more biti plodono in korist občine, je umljivo. Do sedaj vladajoča klika pa se je tudi, kot že mimogrede omenjeno, odlikovala z zatiranjem vsega, kar ne trobi v nemško nacionalni rog. **Slovenci imajo v Studencih močno posest, tvorijo velik del tamošnjega prebivalstva in mogočno davčno moč, nimajo pa niti za se, še manj pa za svojevo to, kar jim gre po vsi pravici.** Slovensko šolsko vprašanje se zavlačuje že leta in leta, dasi namerava C. M. D. tam sama zadati slovensko narodno šolo. Renegatska klika je stvar doslej na vse mogoče in nemogoče načine zavlačevala in sezidala z občinskim denarjem raje drugo, nepotrebno, nemško šolo, ki jo bo morala zapreti, čim pride do zgraditve slovenske šole, ker ji bo nedostajalo učencev, dasi se te danes lovi s pomočjo orožnikov. Za Slovence je te dni dana ugodna prilika, da se otresejo enkrat za vselej nem-

čurskega pritiska. **Treba le, da vsi brez izjeme in političnega barvita, nastopijo složno in se ne puste oplasti in po enem in po drugem, najmanjše pa po nemških hujskalih in priganjajih.** Žuljava pest delavca in ostalih naj se te dni stisne v močan zamah, v udar, ki bo zdobil nasledje vladajoči, krivični sistem renegatske klike, na čelu ji stoječega dr. Juriča in ves njegov krivični privesek.

Maribor. (To in ono.) V soboto, dne 22. t. m. je bil zavirač A. Daržala zaposlen na koroškem kolo-dvoru pri spenjanju nekega tovarnega vlaka. Ko je plezal v uto, kjer je zavora, mu je izpodrsnilo. Padel je na tir in priletel s tako močjo, da je zadobil več težkih notranjih poškodb. Službujoči zdravnik mu je dal prvo pomoč, na kar so ga prepeljali v bolnico. — V hotelu »Meran« je te dni vstopil neki možki, na zunaj zelo elegantno obleden. Vpisal se je kot potnik Karl Fellner. Par dni za tem je napumpal sobarico Antonijo Wallner za 50 K, češ, da mora rešiti svoj potni kovček. Ko je denar dobil, jo je pa pobrisal neznanu kam. Mež je 40 let star, srednje velik, močan, ima plave (blond) brke, svetlo modre oči, ima temno, modro progasto obleko, dolg, rujev površnik in črn pol cilindar. — Dne 21. t. m. so zaprli pekovskega pomočnika Alojzija Planinskega. Od 1. aprila letos je bil kot tak zaposlen pri pekovskem mojstru Karlu Hubmannu v Ribnici. Ker je imel v oskrbi tudi raznašanje peciva, je kradel pecivo v pekarni in je za se prodajal, vrhu tega pa tudi kasiral gospodarjev denar, ki ga je porabil za se. Hubmann ima škode 1000 K. Planinskeg je leta 1894 v Mariboru rojen in semkaj pristojen. — Ne daleč od glavnega kolodvora je našel prožni mojster Šednik, med tiri ležečega na obrazu in nezavestnega, 50 letnega dninarja Frana Muršeca. Muršec je bil v skladiščih zaposlen pri nakladanju premoga. Po dokončanem delu si je hotel prikrajšati pot črez mesto, ter šel ob progi proti železničnemu mostu. Pri tem pa ga je najbrže pograbil kak voz ali stroj in ga treščil ob tla. — Dne 10. januarja 1914. priredi »Trgovsko društvo v Mariboru« velik elitni ples. Sodelovala bo tudi vojaška godba. Ker je to po dolgem času zopet prva slična elitna prireditve, se slavna okoliška društva naprešajo, da se ozirajo na to prireditve in ne zasedajo tega večera s sličnimi prireditvami!

Gradec. (Nova mostova.) V kratkem dobi Gradec dva nova mostova, ker sta dosedanja, Kalvarski in klavniški, že zelo trpela. Čim bolj poglabljajo strugo Mure, tem bolj primanjkuje lesenim strebrom - nosilecem potrebne zemlje ter opore in bati se je, da bi valovje močne poplave oziroma plaveče lesu mostov ne podrlo. Vrhu tega je veljalo vzdrževanje teh dveh lesenih mostov v teku celih 6 let 130.000 K, ono, že obstoječih železnih mostov — treh — pa samo 81.000 K. Nova mostova bosta iz železa ali pa iz železnega betona. Troški so proračunjeni na 600.000 K. 540.000 se jih bo vzelo iz kupninskega zaklada za vodne naprave, kateri denar se bo naknadno vtaknil med — višee dolgov. Hkratu pa se bo zahtevalo prispevkov tudi od dežele in države in so tozadavni koraki že narejeni.

Zverjad. Iz Staniza so došla enemu graških listov poročila, da so na vzhodnem delu »Rosenkogelna« pretečene dni dvakrat videli roparsko zver. Eden grof Meranovih lovcev jo je opazoval, da ni mogel do živga. Tudi na to sledeči pogon ni

imel prav nobenega uspeha. V St. Paveljski okolici je zver zginila. Opazili so jo pa opetovano v krajih ob gornjem toku Labodice in sicer zlasti na vzhodnem delu »Seetaler-ske« planine. Tu so tudi videli bežečo srno, ki jo je podila roparska zver o kateri pa niso mogli določiti, kakšne vrste da je.

Sv. Trojica v Sl. Goricah. (Poboj.) Zadnji petek zjutraj so našli 21 letnega mizarskega pomočnika Ivana Stankota nezavestnega na cesti. Vračajočega se domu, ga je moral neznanec napasti in potolči s palico. Kljub hitri pomoči dr. Kraigherja, se Stainko ni zavedel. Prepeljali so ga v bolnico v Radgoni.

Celje. (Mlada tatica.) 30. septembra je prišla 19letna I. Breznik od Sv. Krištofa pri Celju v mesto ter tamkaj poiskala neko modno trgovino, koder se je izdala za služkinjo neke profesorke, ter zahtevala par volnenih jopic za izbero. Dobila jih je štiri pare, od katerih je tri črez par ur vrnila z opazko, da bo gospa račun sama prišla poravnat. Istega popoldne je šla v neko drugo trgovino in pod isto pretvezo zahtevala bluze in čevlje. Zopet je nekaj vrnila, ostalo pa pridržala. Oškodovala je trgovce za 70 K, na to pa je izginila v Spielfeld, prej pa je prodala ukradeno pri nekem drobnarju. Iz Spielfelda je nato zopet zginila, 19. t. m. pa se je vrnila čisto praznih žepov v Celje, koder so jo 20. t. m. zaprli. Iščejo jo varnostne oblasti v Ljubljani, Spielfeldu in Mariboru.

Slovenskim klerikalcem v pomenanje! Te dni je vodstvo nemškega »Schulvereina« povabilo svobodomiselce na delovanje v študijskem odseku. Ker ni povabila tudi »Ostmarko«, so klerikalci užaljeni. (Seveda nemški.) Njim je za skupno nemško delo in graški nemški klerikalni organ poziva na odgovor... Kedaj bodo klerikalci prišli do spoznanja: ne razdirati, marveč, postaviti narodnost črez vse. Kedaj bodo slovenski klerikalci toliko slovenski, kot njih nemški kolegi nemški? Najbrže nikoli...

Dnevni pregled.

Zadnje orožje klerikalcev je zasledovanje ljudi, ki širijo po deželi letake. Ti gredo namreč klerikalcem tako za kožo, ker prinašajo čisto in golo resnico, da so kar vsi iz sebe. Sobotni Slovenec pozivlja kaplane in župnike, da naj vsakoga kdor bi letake razdajal, sporočijo tajništvu S. L. S., ki bo prevzelo nalogo drž. pravnikarja. »Slovenec« misli, da bo na ta način preprečil, da ne pride resnica do zadnjega volilca. Značilno je za ljudske stranko, da se poslužuje tako malo demokratskih sredstev, to pa zlasti se radi tega, ker misli, da bo s takim žuganjem ustrašila in ugnala ljudi. Za človeka namreč, ki letake javno razdaja, in ko ga kdo naznani, je odmerjena le mala denarna kazen brez vsakih drugih posledic. Somišljenje pozivljamo, naj so torej pred klerikalci vendarle previdni, ter naj se izogibljejo njihovih špijonov in ovađuhoj. Kdorkoli in bodisi radi katerekoli stvari pa bi imel s klerikalci ali radi njih kako sitnost, naj se njegovo ime in naslov nemudoma sporoči na naslov: »Kmetiska pisarna v Ljubljani« ki bo vse potrebno ukrenila, da se klerikalne nakane ne uresničijo in njihova škodaželjnost ne udejevi. Če klerikalci drugih sredstev za zmago svojih kandidatov nimajo, potem jih je

lahko sram. Naj jo še tako nazaj tlačijo: Resnica mora na dan!

Klerikalci agitirajo po deželi proti neodvisnim kandidatom z »Johanca« in pravijo, da se s tem, če se proti Johanci in njenim goljufijam govori in piše — izpodkopava vera in da je vsak brezverec, ki ne veruje, da je Johanca sveta in da je čudeže delala.

Pozor! Vsi tisti, ki so radi tega, ker so prodajali prilogo »Dneva«: Vodiške čudeže in so vsled denunciacije deželnih kristjanov klicani na sodnijo in glavarstva, naj brez pardona naznanijo vse duh. in tiste, ki razpečavajo po deželi klerikalne brošure. Te brošure se sploh ne smejo na ta način prodajati, ker niso priloga nobenega lista. Opozarjamo na to prodajo državno pravičništvu, ki tako pridno stika za tem, kdo je prodajal Vodiške čudeže. Čisto brez pardona naznanite vse duhovnike, ki vsiljujejo omenjene brošure iz katoliške tiskarne in ki pri tem še groze s prokletstvom temu, kdor brošure ne kupi.

»S kolom po glavi« udarite vsakega, ki bi Vam hotel pred volitvami podpisati glasovnico — tako je vpil neki župnik na Gorenjskem v nedeljo s prižnice. »Ako vam pride kdo v hišo, s kolom po njem — tako je učil isti župnik popoldne pri nauku. To so res vzorne pridige. Dobro bi bilo, da bi se vsi po njih ravnali.

Klerikalni agitatorji! Z Gorenjskega se nam piše: Ponedeljek je. Delavci napravijo »blau«. Pije se vse prek, najraje na tuje stroške! Tak pijani delavec me je zadnjič pri belem dnevu srečal in mi na moj pozdrav: »Dober dan!« ostentativno zahrulil: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« Prikazen je bila taka, da bi ne hotel meščanski človek srečati ga kje na samem ponoči! Odgoja dr. Kreka in njegovih učencev.

Se že umikajo! Kdo je zalotil goljufijo Vodiške čudcedelke Johance? Vsak človek bi rekel, da dotični izvošček! O ne! Neki kaplan jo je hotel skušati, če res kaj ve pa jo je vprašal: »No povej mi, kako se godi mojim staršem tam na unem svetu?« — Johanca: »Ah, oba sta v vicah pa zelo trpita!« Kaplan: »Zdaj sem te pa vjel, da lažeš; moj oče in mati še oba živita!« — Tableau!

Pojemanje krščanske morale. »Slovenski Gospodar« v Mariboru toži v svoji 47. štev. od 20. t. m., da med priprostim ljudstvom vedno bolj in bolj pojema pravdo krščansko življenje in da je vedno manj videti izvajati »ljubezen do bližnjega!« — Kdo je temu vzrok in kje se nahajajo krivi preroki? Ali mar ljudstvo ne vidi, da oznanjevalci »božje besede« ne žive moralnega življenja, à la dr. Krek na Dunaju; ali ne hujskajo vsi klerikalni listi zoper one ljudi, koji nočejo postati njihovi šušnji, naj jih dobro, verno ljudstvo napada in pobije? — Ali ste učijo naši mladi kaplani na leci mesto božje besede in vzvišenih resnic ljubezni in usmiljenja do bližnjega — vse raje političnih strastij in sovraštva do njihovih sorjakov — Slovencev? Kdo je vrgel baklo neednosti in sovraštva med roditelje in otroke, med moža in ženo, med brate in sestre, ako ne fanatizirano in pavsem podivjano mlado duhovništvo!? Berite napredno časopisje pa vam bo vse jasno!

Slovenski klerikalci proti avstrijskim Srbom. Kdor je od slovenskega klerikalca pričakoval poštenega dejanja, ta je bil še vedno razočaran Slovenski klerikalci je pripravljen samo za takšna dejanja, ki mu napolnijo njegovo nikdar sito bisago. Narodne interese ti prodajo za groš, ravno tako kakor ti za par

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalej.)

»Stiriindvajsetega julija... Bog, kakšen dan! Vendar sem že enkrat mogel videti Marto, izročiti ji tri tisoč frankov, jahati nato v Bisjero, zbuditi Gontarja, stopiti z njim na županstvo in vpisati v matico svoje priznanje, da sem oče otroka Marte Lemetrove in da ga priznam za svojega; Gontar je podpisal kot priča. Zdaj sem pomirjen...«

»Zdaj,« jo je prekinil Florestan z zadihajočim se glasom, »zdaj, Gilberta, nisi več otrok brez imena in brez očeta... Zdaj imaš v rokah dokaz in pričo, ki jo zahteva zakon. Ah, Pasturé mi je razlagal prav! Gilberta, nihče na svetu ti zdaj ne more več braniti, da zahtevaš svoje ime in pravice, ki ti jih daje Gilberta, ljudje pravijo, da mrtvi molče! Ah, dete moje, tvoj oče je izpregovoril zate iz globine svoje gomile!«

Prekinil se je, zakaj zaslišali so se bili koraki in glasovi...

Jera je baš govorila:

»Da, gospa markiza, zgoraj je, v sobi gospoda Rojaneta. Ako se izvolite potruditi, vam pokažem pot.«

»Ah, moj Bog!« je jeknila Gilberta in prebledela,

»Kdo pa je že zopet!« je vzkliknil Florestan.

»Ona! Ona je tu!«

»O kom govoriš, Gilberta?... Oh, počakaj, sam hočem videti!...«

Izgubil je vso hladnokrvnost, kolikor je je še imel, stekel je k vratom in jih odprl...

Še tisti hip pa je odskočil ves poražen, a stara markiza Rošegijska skoraj enako razburjena in vročično vznemirjena kakor naša dva zbeگانca, je stopila negotovih korakov v sobo, kjer je bila zapazila Gilberto.

»Madam...« je jeknil stari umetnik...

Markiza mu ni dala govoriti.

»Z gospodično Gilberto hočem govoriti, gospodi, po opravih, po rodbinskih opravkih; prosim vas, bodite tako vljudni in pustite me samo z njo...«

Ah, te stare aristokratke! Naj se ti zde še tako pobite in strte, ostane jim vendar še vedenje, ki ti imponira in te podjarmi!

Florestan se ni mogel odtegniti vplivu te prošnje, ki je bila za las podobna materinski zahtevi:

»Ze grem, že grem, gospa markiza...«

Ženski sta bili zdaj sami v tej sobi, kjer je razpisalo prvo aprilsko sonce svoje žarke po zaprašenem zlatem papirju Florestanovih vencev in palm

»Gilberta,« je dejala vdova in vzdihnila bridko, »morala sem se napotiti k vam, ker se baje vi nočete vrniti k meni...«

Ah, Gilberta je bila prebledela tako, kakor da je planila vsa kri njenih žil nazaj proti srcu.

Ko je začula glas markize, je bila skočila kvišku, držeča v rokah še vedno one strašne in dragocene reči, zapuščeno očetove ljubezni, ki je tvorila zdaj potrdilo njenega rojstva in posvečanje njenih pravic.

V njenih zelenkasto modrih očeh — očeh, kakršne so imeli Rošegijski od pamtveka — je gorel v tem trenutku plamen vročičnega, visokostnega zmagoslavja. V nezavednem izrazu njenih obledelih ustnic se je risal ponos nad opravičenjem in osveto, ki ji jo je prinašala ta ura.

Hkrati pa jo je napadala globoka, neizrekljiva žalost v navzočnosti te ženske, ki jo je bila ljubila z dozdevno nerazumljivo ljubeznijo: ženske, ki jo je bila ljubila z dozdevno nerazumljivo ljubeznijo: ženske, ki ji je bila strla srce... nje, ki je stala danes tukaj tako postarana in pobita...

Nobenega glasu ni mogla izdaviati iz grla, ni se mogla niti ganiti, kaj še le, da bi rekla besedo. Takrat pa je izpregovorila vdova:

»Gilberta, unehana sem. Komaj

da se držim na svojih ubogih razbolelih nogah.«

Molče, s težkim korakom — da, zdelo se ji je, da stopa le z nepopisnim naporom — ji je primaknila Gilberta Florestanov naslanjač...

Vdova se je spustila vanj.

»Hvala vam, dete moje,« je dejala z nepričakovano milobo. »Ah, ta povdarek, ta materinski povdarek! Brezbarvne ustnice Gilbertine so vztrpetale ob tem glasu, toda še vedno je ležal nad njimi molk.

In spet je povzela vdova:

»Gilberta, ali hočete biti brez usmiljenja?...«

»Jaz, madam, nisem tista, ki je prva pahnila usmiljenje iz svojega srca!...«

In baš, ko je jeknila ta odgovor, je obrnil slučaj, veliki gospodar vseh reči na tem svetu, markizine oči na reč, ki se je svetila v Gilbertinih rokah.

O Bog!... Spoznala je to zlatnino! Bila je nekaj last njenega moža, ona pa ga je darovala sinu.

Ob pogledu na to relikvijo jo je prešinilo novo, bridko genčtje; zmedenosti njenega srca se je pridružil spomin o ubogem ranjkem:

»Oh!« je zamrmrala. »Pri tebi je ura tvojege očeta!...«

»Pri tebi!...«

Tikala jo je!

Gilberta je brezumno odprla oči, v katerih so oživilje tako vročično oči grofa Gilberta.

»Madam... madam...« je jekljala.

»Ah,« je vzkliknila starka, »reci mi vendar babica, kakor mi pravi Ivona. V tvojih ustih bo vsaj resnica!...«

»Torej hočete... Torej hočete.«

Zgrudila se je markiza k nogam in zahtela glasno, presunljivo:

»Ah, babica, kako ste bili kruti z mano!...«

Toda na njeno glavo je legla drhteča roka in ji potegnila božaje po plavih lasih:

»Rajša bi me poljubila...«

Namesto odgovora se je vrgla Gilberta starki okrog vratu, markiza pa jo je stisnila z obema rokama... in se nasmehnila med solzami:

»Povej, mala, ali si mi odpustila?...«

»Oh, babica, babica...«

»Ali si nam odpustila... vsem?«

In čuteča, kako je vztrpetala v njenem naročju:

»Ali veš, malo je manjkalo, da ni umrl. Še zdaj je opasno bolar, Jevda bi ga spoznala zdaj, mojega ubogega Žaka...«

»Bolani!... je ponovila Gilberta s čudno tesnobo v srcu.

(Dalej.)

Peti ples šentjakobske mladine. Dne 31. m. m. se je sestala šentjakobska mladina na sestanku za prireditve mask. plesa šentjakobske mladine, ter sklenila, da istega priredi in sicer, na pustno soboto dne 21. februarja 1914 v Nar. Domu v Trstu. Za ta ples se je tudi izvolil potreben odbor in sicer predsednik: Josip Prelog; I. podp. Vinko Engelmann; II. podp. Rudolf Kompara; I. tajnik Radijo Pišot; II. tajnik Fran Bonano; I. blagajnik Josip Pečar; II. blagajnik Marij Kompara. temu ožjemu odboru sledi tudi številni širji odbor. Ples se bo vršil v štilu svojih prednikov kakor: darila za najlepše maske; pet krasnih daril, srečkanje za tudi krasne dobitke ter razne druge zanimivosti. Ker je ta ples vsako leto prekašal svojega prednika in še posebno, ker se lansko leto ni vršil, si bo odbor prizadeval dvigniti ga vsestransko t. j. moralno in materialno. Čisti dobiček te prireditve se razdeli na tri enake dele, ki dobi: C. M. podružnica pri Sv. Jakobu, šentjakobski »Sokol« in »Javna knjižnica« pri Sv. Jakobu vsaka eno tretino. Z ozirom na blag namen te pustne prireditve opozarjamo že sedaj slovensko javnost v in izven Trsta, naj bo darežljiva napram isti. V četrtek 27. t. m. ob 9. zvečer odborova seja v dvarani »Del. ken. društva«.

Jugoslovanstvo, trializem in drugo. Prejeli smo 3 dopise g. dr. N. Z. Bjelovičiča: 1. kraljevina Hrvatska — zemljepisna karta; 2. Trializem in 3. Federalistična monarhija. V knjigah čitamo razne nazore o jugoslovanstvu vprašanju. Dr. N. Z. Bjelovičič je mlad zelo izobražen in delaven mož. In ker se nima boriti z gmotnimi neprilicami, si lahko brez strahu za svojo lastno eksistenco posveti svojim idealom in političnim ciljem. Dr. B. je dalmatinski Hrvat iz Zanjine blizu Dubrovnika ter je obiskoval zagrebško univerzo kjer je promoviral. Pozneje je zagrebški doktor nostrificiral na praški češki univerzi. Med raznimi političnimi in drugimi sestavki je napisal naslednje spise: 1. Pravilnik bratovštine sv. Stjepana v Janjini Jugoslav. Akad. Starine knj. 30. 1912. 2. Zar je i Neretva srpska? 1912. 3. Neretva je hrvatska, 1903. 4. Poluotok Pelješar ili Rat. 1907. 5. Ugovor Knežova makarsko-primorskih s Mlečanima. Jugosl. Akad. Starine knj. 32. 1908. 6. Pjesme s Pelješca ih Kranska pjesmarica 1910. (Kakor Štrkeljeva zbirka!) 7. Dva spisa iz dubrovnike i poljičke republike Jugosl. Akad. Starine knj. 33. itd. itd. Naše čitatelje bi gotovo zanimal trialistični atlas (N. B. vsi slov kraji s slov. napis!) — Trializem je morda prefantastičen, dočim je federacija že temeljitejši spis posebno glede Slovencev. Poudarjati pa je treba, da dotlej dr. B. Slovencev takorekoč niti še poznal ni, saj je živel le v Dalmaciji in se je žele pred par meseci stalno naseliti v Trstu. Danes je njegovo pojmovanje slov. vprašanja še globlje in jasneje. Zanimivo pa je, da je tudi — recimo kot nepoznavalec in kot Hrvat, imel precej jasne in zelo dobre ter zdrave nazore glede nas Slovencev. Njegovo današnje stališče pa je nekako tako: Slovenci, Hrvati in Srbi smo en narod s 3 različnimi imeni. Ta imena morajo zginiti ter biti nadomeščena z menim bodisi: samo Srbohrvat, samo Hrvat samo Srb, samo Slovenec ali Slovinec ali pa kar bi bilo najbolj navadno samo Jugoslovan. Ker je dr. B. igral med mlado hrvatsko generacijo v Banovini, posebno pa še v Dalmaciji važno ulogo in zavzema posebno še danes odlično mesto, je dobro, da se naša publika tudi s te strani informira, posebno še ker je Bjelovičičevo mnenje, mnenje mnogih mlajših Hrvatov.

Zadnji čas se je nekje čitalo, da so slov. Sokoli premalo informirali Francoze o nas, češ, da je bilo treba opozoriti slovanofilske Francoze Denis, Leger etc. (Dan) — na nas. Kakor svojčas »Svobodna Misel«, tako bi morala tudi sokolska zveza izdati v prihodnje kratek pregled polit. in kult. zgodovine slov. naroda s posebnim ozirom na Sokolstvo. Tudi bi moral dotični letak imeti malo geograf. in narodnostno karto. Izdal naj bi se v francoskem jeziku! Tak spis bi moral imeti stalno pripravljen in z njimi ob važnih prilikah informirati tujce o nas.

Ker zadnji čas posega klerikalizem celo v privatno življenje posameznika zanimivo je znati ljudsko versko filozofijo kraškega delavca iz pogovora, katerega mi je sporočil neki znanec: Z ozirom na to, — pravi Kraševac — da me klerikalci ne puste pri miru, bom prestopil v pravoslavje, potem mi vsaj far ne bo mogel nič več ukazovati in se. utikati v moje zadeve. Če bo pa sitnost delal, me bo pa že branil mol

kraščarjev oskrnijo potom Jonance iz Vošice Kristusove rane. Povsod najdeš klerikalca, kjer koli se gre proti Slovanstvu. Tu je klerikalce zvest priganjalec in vladni podrepnik. — V pravi umazanosti so se pokazali slovenski in hrvatski klerikalci v sedanjih delegacijah. Vse je napeto pričakovalo, kako bodo Srbi, zastopniki vsled zadnje krize najbolj prizadetih dežela na jugu naše monarhije skritizirali Berchtoldov ekspezo. Te kritike se je ustrelila tudi vlada in zato je namignila, da Srbi ne sme priti v zunanji ali bosanski odsek delegacij. In kdo mislite, da je hitel izpolniti vladno zapoved? Slovenski klerikalci. »On«, poglavar in pa dr. Korošec ter njihov družabnik Laginja. Ti navdušeni Slovani so posedli vsa mesta tako v zunanjem odseku, kakor tudi v bosanskem odseku in so izpodrinili iz teh odsekov Srba dr. Dušana Baljaka. Dr. Šusteršič in njegovi prijatelji so poskrbeli, gotovo na mig vlade, da bi besede Srbo-Hrvatov ne bile slišane na mestu, ki je za to najprikrajnejši, t. j. v zunanjem odseku in v bosanskem odseku. Obe mesti, ki gredo Jugoslovanom, so zasledli klerikalci: eno si je vzel Slovenec dr. Šusteršič, drugo pa klerikalni istrski poslanec Laginja. V bosanski odsek sta šla Korošec in Laginja. Vsled tega nelofalnega romanja užaljen, dr. Baljak ni sprejel članstva tudi ne v drugi odsek. V zunanjem in bosanskem odseku delegacij torej ne bo zastopan narod, ki je na tej stvari najbolj interniran: Srbo-Hrvat. V njihovem imenu vendar ne bodo govorili klerikalni Hrvati iz Istrije in dva klerikalna Slovencev posebno o bosanski politiki; kjer je treba obsoditi klerikalno propagandistično delovanje škofa Stadlerja, ki je vso srbohrvatsko javnost v najvišji meri razburila. Ni namreč izključeno, da klerikalci nastopijo za obrambo sarajevskega fanatika. Tako Masarykov »Čas«.

Kdo je kriv, da še sedaj ni prišlo do konkordata med Srbijo in Vatikanom. V Srbiji živi sedaj večje število katolikov, ki so bili za časa turške oblasti pod protektoratom Avstro-Ogrske. In Avstro-Ogrska je tisti, ki brani in preprečuje, da bi se sklenil konkordat med Srbijo in Vatikanom, ker Avstrija hoče še nadalje imeti protektorat nad srbskimi katoliki in v tem iskati kakšnih Prochazkovin. »Nova Srbija« piše, da se to ne sme in ne sme zgoditi, da bi se smela Avstrija vtikati v srbske zadeve, posebno, ko so srbski katoliki pod isto postavo kot pravoslavni in imajo isto pravico. (V Srbiji vera ni noben zadržek, da bi državljani ne mogli postati ministri. Džija, minister, je bil katolik.) Pač pa pravoslavni v Avstriji nimajo istih pravic, kakor je videti iz romanja nadškofa Stadlerja. Srbija bi morala zahtevati protektorat nad avstrijskimi pravoslavni, ne pa Avstrija nad srbskimi katoliki.

Ferdinand Koburg je hotel v Bolgariji ustanoviti — plemstvo. Ferdinand Koburg, ki ga je usoda doledila za bolgarsko nesrečo, je imel več idej, ki jih je hotel izvršiti po zmagi nad Srbi. Tako je nameraval Srbijo razdeliti, ter plemstvo vpeljati. Danev bi bil grof, Savov pa knez in tako dalje; vsakdo, kdor je na račun naroda obogatel, vsak bi bil plemič. Pa za enkrat ne bo nič.

»Slovenec« je pa že tako informiran list, da je le kaj. Sobotni »Slovenec« se zaganja tudi v ples tango in pravi, da ga je Praga zavrgla. No, ko bi gospodje vzeli le enkrat v roke inseratni oddelek kakega češkega lista, pa bi videli na vseh straneh oglase za plesne šole, kjer se poučuje tango. (Saj nam ni ničesar za tango, a ker se »Slovenec« že usaja, povemo to.) Češka pisateljica in referentka o modi je bila tudi proti temu plesu. Ali poslušajmo jo, kaj pravi sedaj. »Da, priznam, da sem se motila, ko sem bila proti tango. Od te dobe, od kar sem videla plesati tango dvoje mladih lepih in vitkih ljudi, pravim: Da, tango je krasen ples, eleganten in nenavadno slikovit in popolnoma dostojen (zato menda ga je na Nemškem Viljem prepovedal).« Na Francoskem plešejo tango v salonih vojvodinje Monchostovske, grofice Dudleyove, vojvodinje Mariboroughske in ruske velike kneginje. Z ozirom na ta poslednja dejstva bi dr. Šusteršič »Slovencu« lahko prepovedal pisati proti tango, ker to je ples »od stanu«.

Ljudsko šolstvo. Na mesto obolele učiteljice Elizabete Pečar je imenovana kot supletinja na ljudski šoli v Pačju absol. učitelj. kandidatinja Marija Marčič in na mesto obolele učiteljice Olge Tomšič kot supletinja na ljudski šoli v Trnovem absol. učit. kandidatinja Vlastimila Mandel. Bivša supletinja v Št. Vidu pri Vipavi Ivana Čuk je imenovana za prov. učiteljico v Blokah. Supletinja Antonija Hribar za proviz. učiteljico v Gabrijah.

Odgovor sobotnemu »Slovencu.« Kje je Ujmeta? V vodiškem faržu! Tableau!

»Sloga« jugoslovanško akademično društvo v Ljubnem. Odbor izvoljen na I. obč. zboru dne 21. listopada. Predsednik: Černe Boris, stud. mont.; I. tajnik: Bonča Ludovik, stud. iur.; II. tajnik: Josip Vončina, stud. mont.; blagajnik: Petrovič Milorad, stud. mont.; knjižničar: Šinkovec Ferdo, stud. mont.; revizorja: Manfred knez Borelli, stud. m.; Folko knez Borelli, stud. m.

Na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju so 22. t. m. promovirali živinozdravnikom gospodje: Fr. Baš, Fr. Veble in Janko Vizjak, starašine »Akad. društva slov. veterinarjev na Dunaju. Častitamo!

Slovensko akademično društvo »Ilirija« v Pragi si je na svojem I. rednem občnem zboru dne 8. nov. 1913 izvolilo sledeči odbor: Predsednik: Ivan Zajc, cand. iur.; podpredsednik: Vinko Janežič, cand. med.; tajnik: Tone Radej, stud. iur.; blagajnik: Drago Ostan, stud. pharm.; knjižničar: Ivan Vrečer, cand. iur.; gospodar: Ivan Mahuc, stud. iur.; odb. namestnik: Fran Možina, stud. phil.

Originalna smrt. 10letni sin generalnega majorja Sauerweina v Jaroslavu se je besil z očetovo »Feldbindo«.

Dve smrtni obsodi. 23letni postiljon Weissensee iz Würzburga, ki je umoril svojo ljubinko, je bil na smrt obsojen. — Sodišče v Regensburgu je bajtaria Ivana Vogel, ki je neko kmetico umoril in oropal, obsodilo na smrt na vešalih.

Nesrečen mož. Advokat dr. Otto Parbos iz Budimpešte se je zaradi zakonskih preprirov ustrelil.

Potresni sunek. Predvčerajšnjim ob 12. uri 6 minut popoldne se je v Kečkemetu čutil močan potresni sunek, združen s podzemskim bobnenjem.

Velika nesreča. Nekaj poizkusni vlak je v Berlinu zavezil v gračo delavcev. Šest delavcev je ubitih, dva sta težko ranjena.

Dijaške demonstracije v Madridu. Dijaki v Madridu so v soboto priredili velike demonstracije. Policija jim je poizkušala pot zapreti, a so jo dijaki potisnili nazaj in so nekega policijskega uradnika vrgli na tla. Končno je policija dijake razkropila. Zaprti so 20 dijakov, ki so jih pa že izpustili.

Odkrita zarota v Indiji. Policija v Kalkuti je prišla v Kahjalbazarju Indija Croshankerja in tri njegove sotovariše. Aretovanci so nameravali, kakor sodijo, napasti indijskega podkralja, ki namerava obiskati Kalkuto.

Sumljiv vandrovec. Pred nekaj dnevi je prišel neki samski delavec iz Dobrunj s zvežnjem, kjer se je nahajalo več ženske obleke v bližnj vas in je ponujal ljudem obleko na prodaj. Kupca pa vandrovec ni dobil ker se je ljudem zdel zelo sumljiv. Možakar je pustil nato zveženj pri neki tamošnji kmetici in je neznanu kam izginil. Vsebinsko zvežnja, žensko obleko je najbrže kje ukradel.

Po ženitovanju. V enem zadnjih večerov se je vračalo več svatov od ženitovanja domov. Med potjo so se vstavili pri posestniku Aleksandru Vidmarju v Senčurju pri Kranju. Pri cmenjenem posestniku je bila plesna zabava. Pred hišo pa so stali trije fantje, oboroženi s poleni. Ti fantje so hoteli provocirati pošten kranjski pretep na ta način, da so vsakega, ki je prišel iz Vidmarjeve hiše, napadli in ga začeli pretepati. Prišla je orožniška patrulja in je napravila red.

Pretep — to pot na cesti. Preteklo nedeljo zvečer je nastal v neki gostilni v Dorfjanjih pri Škofji Loki prepir med fanti, ki so tam popivali. Vino je fante po prepiru odneslo na cesto, kjer se je prepir spremenil v pretep. Posestnik Janez Zakotnik je hotel fante pomiriti, pa jo je pri tem skupil. Ravno tako tudi dva druga druga fanta. Vse tri so pijani fantje pretepli s palicami in jih povrh še osuvali z nočem tako, da so zadobili napadenci težke telesne poškodbe. Dva posestnikova sina, ki imata te poškodbe na vesti, je orožništvo aretiralo in ju izročilo ekrajnemu sodišču v Škofji Loki.

Samomor. V Trnji vasi pri Celovcu se je ustrelil bivši knjigovodja tvrdke Vogled. Našli so ga mrtvega. — V Lendkanal je skočila neka Poley. Navzoči so jo pravečasno potegnili iz vode.

Samomor vojaka. Dne 21. t. m. se je v Celovcu ustrelil v domobranski vojašnici domobranec Andrej Javšovec od 5. stotnije. Ker je v cev puške našel vodo, mu je strel glavo popolnoma raznesel, tako da so se možgani poznali na stropu stranišča, kjer je bil izvršil samomor. Vzrok groznemu dejanju je bil menda strah pred kaznjem.

Smrtna nezgoda v rudniku. V sredo popoldne se je zgodila v rudniku v Črni na Koroškem smrtna ne-

zgoda. 1esar Lovrene Božic je tesal v rovu, pri tem pa ga je zasulo. Bil je takej mrtvev.

Vojaška begunca. Od 4. domobranskega polka v Celovcu je pobegnil desetnik Jurij Messner, v Šimohorju pa domobranec Vinko Girtner.

Avstrijski nadvojvoda — vseučiliščni dijak. Nadvojvoda Maksimilijan, mlajši brat nadvojvode Franca Jožefa, je bil pred kratkim vpisan na dunajski univerzi kot reden slušatelj. Po dolgem času je on prvi nadvojvoda, ki obiskuje avstrijsko univerzo. Nadvojvoda je pred kratkim napravil zrelostni izpit na neki dunajski gimnaziji in se sedaj vpisal v juridično fakulteto, ker se hoče baviti z državno - pravnimi študijami, s katerimi se drugi niso bavili.

» Iz spominov lorda Suffielda. Najintimnejši med zaupniki pokojnega angleškega kralja Edvarda je 83letni lord Suffield, ki izdaja sedaj svoje spomine. Posebno karakteristični in zanimivi so spomini na indijsko potovanje tedanjega princa Walesa in na mnoge tuje goste angleškega kraljevskega dvora v zadnjih petdesetih letih. Nihče ni vzbudil toliko zanimanja, kakor tedanji perzijski šah, ki je l. 1873. prikrat obiskal London. Lord Suffield pripoveduje med drugim, kaj se je dogodilo waleskemu princu, ki je bil s perzijskim šahom pri sutherlandskem vojvodji. Sijaj in nepregledno bogastvo je napravilo na perzijskega šaha tako neizbrisljiv vtis, da je opomnil waleskemu princu, kako bogat in močan mora biti njih gostitelj, da si je zamogel urediti svoj Stafford - House. Princ Edvard je nato pripovedoval, da ni to še vse, kajti vojvoda nima samo velikih posestev in imetja v Angliji, temveč tudi na Škotskem, in da je to kar vidi, le nezaten del njegovega premoženja. Šah se je nato zamislil, potem pa se približal princu in mu šepnil v uho: »Če je tako bogat, je stvar zelo enostavna. Ko zasedete Vi prestol, tedaj ga morate — « in šah se je s triumfir. gesto stisnil za vrat, ter tako označil obečanje...

Ljubljana.

— Voltive v obrtno sodišče. Pri predvčerajšnji voltivi delojemalcev v obrtno sodišče je prodira v 1. skupini, veleobrt, klerikalna lista (vsled tobačne tovarne); v 2. drugi skupini, mala obrt, socialno-demokratska lista; v tretji in četrti skupini, trgovska obrt in višji nastavljenici pa sta prodira narodno - napredni listi. Izvoljeni so bili: 1. skupina, prisodniki: Čatar Alojzij, Novak Tomaž, Sagmeister Josip in Križar Martin, namestnika: Povše Pavel in Novinc Franc, prisodnik vskljicnega sodišča: Karn Josip. 2. skupina, prisodniki: Gašpari Anton, Mrak Franc, Jerančič Karol, Sajovic Ivan in Fale Josip; namestniki: Babnik Andrej, Jenko Josip in Sattler Avgust; prisodnik vskljicnega sodišča: Jezeršek Fran. 3. skupina, prisodniki: Fabiani Pavel, Kugler Davorin, Tičar Josip; namestnika: Hrehorič Fran Potočnik Anton; prisodnik vskljicnega sodišča: Sekula Josip in 4. skupina, prisodnik: Simole Jakob; namestnik: Čergonja Vladislav in prisodnik vskljicnega sodišča: Zirkelbach Ivan.

— Naprednjaki v Mostah, ki so priglasili reklamacije, dobe svoje dokumente v kavarni. Obenem naj se vsak prepriča, če je reklamacija pravilno rešena.

— Dvogovor. Ljubljanski škof dr. Jeglič Bonaventura in pa moralni pridigar dr. Krek-Evangelist sta bila v intimnem pogovoru! Škof: O greh! Kaj bo, kaj bo? Ako naša za sveto stvar (za denar!!) se boreča stranka ne zmaga na vsej črti, potem je vera v nevarnosti — in brezverski liberalci nam bodo predpisavali, kako moramo živeti in kaj pridigati na prižnicah! — Vse bode izgubljeno! Kaj mislite Vi, učitelj pastoralne morale? — Dr. Evang. Krek: »Potem prevzvišeni, potem bo pa... spremljen položaji!« Splošna tišina.

— Slovenci smo lahko ponosni na svoj trgovski naraščaj. Naši mladi ljudje se zavedajo svoje dolžnosti kot bodoči trgovci in skušajo vsestransko izpopolniti svojo strokovno in splošno izobrazbo. Zato imajo tudi svoje društvo in (v čast jim bodi povedano) da so trg. sodrujniki tudi marljivi in delavni člani v vseh narodnih, pevskih, sokolskih in drugih društvih. Ta naša narodna mladina pa ni po volji »Slovencu«. Že zadnjič jih je zmarjal, da so »štacunarski pobi« — še višje pa se je »Slovenec« povspel v soboto. Napisal je nizkoten napad na naše trgovske sodrujnike. Zelo ga jezi, ker ni med njimi niti enega klerikalca — zato se je z vso surovostjo spotaknil ob nje. Za svoje trditve je navedel neki slučaj, v katerem je »Dan« poročal takoj drugi dan, ko se je zgodil. Neka mlada družba se je vračala z nedeljskega zleta in je pela vesele pesmi, vsi so-

potniki so bili najboljše volje — kar naenkrat začne skakati neki klerikalni študent, češ, da je razžaljen, dasi se ni nihče zmenil zanj. Dva agitatorja, ki sta se vračala z Dolenskega, sta začela napadati veselo družbo, ze kar sta dobila primeren odgovor. Sedaj pa je »Slovenec« napisal o tem dogodku nesramne laži in je prinesel nekaj imen z vidnim namenom, da bi denunciral. Poleg tega je navalil cele kupe psov na trgovske sodrujnike. Vse to seveda samo za to, ker so trgovski sodrujniki zavedni narodni fantje, kar je gotovo njim v čast, dočim je za »Slovenca« in za one, ki so pisali, ta napad prava sramota.

— O trgovskih sodrujnkih piše sobotni »Slovenec« tako nesramno, da se mora tukaj vsa znana trenirana potrpežljivost trgovskih sodrujnkih jenjati. Nisem mislil, da bom kdaj pisal v kak list, ker se nad tem nesramnim napadom zgraža veliko uglednih rodbin, celo pristaži klerikalne stranke, bo dobro, da dobijo nekoliko odgovora, da si ohranimo simpatije, ki jih uživamo pri mestnih, kakor tudi pri rodbinah na deželi, kar pričajo prireditve trgovskih sodrujnkih. Znano je vsakomur, da imajo ravno trgovski sodrujniki celi teden največ delavnih ur in da se morajo dobro poprijeti dela z glavno in rokami, da si ohranijo dobro službo in veljavo pri gospodih šefih. Potem je pa samo ob sebi umevno, da si vsak po svoje išče zabave in razvedrila. Taka jih odrine ob nedeljah tudi veliko na deželo. Ko pa pride čas odhoda v Ljubljano, je kolikor toliko vsak dobre volje in si dovoli kak šaljiv devtup ali kako veselo pesem. Smešno se mora pa vsakomur zdeti, da se dopisnik novice zaletava v znano pesem: »Pa ma fajmoštra rada«, ker ravno to pesni se lahko sliši od vsakega marjinega devičarja na deželi! Ravno tako tudi pesem: »Pa če b'la kamrica cerpev«, poje že vsak član klerikalnih izobraževalnih društev. — Malo bolj čudno pa izgleda, ako kak župnik v vlaku take klati in brusi, da se slučajno navzoče dame strme odstranijo. (Ime takega g. župnika na razpolago.) Tudi bi bilo bolje, da bi se gospodje malo več zanimali za svoje marjine devičarje, katerih nesramnost presega že vse meje, kakor sem bil priča v eni cerkvi ljubljanske okolice, kako je mežnarjev sin (najlepši sin iz fare) kradel marjini devici za orglami v cerkvi nje nedolžnost. (Imena in priče na razpolago.) Ako bi hotel pisati take doživljaje, namreč bil sem svoj čas tudi član marjine družbe v eni fari ljubljanske okolice, napolnil bi lahko celi list! Toliko za danes! Ako ne bodete mirni, pridem še z bolj pikantnimi stvarmi na dan. — Trgovski sodrujnik, bivši član marjine družbe.

— Dva priporočljiva vajenca. Preteklo soboto je policija v neki tukajšnji restavraciji aretirala dvoje natakarskih vajencev, ker sta v zadnjem času ukradla svojemu gospodarju večjo množino konjaka in vina v steklenicah. Poleg tega sta vajenca ukradla svojim souslužbencem tudi denar in druge stvari. Policija je tatinska fanta izročila deželnemu sodišču.

— Aretacija. Na tukajšnjem glavnem kolodvoru je stražnik aretiriral te dni 19 letnega ključavničarskega pomočnika Antona Leskovca iz Doljenega Logatca. Za Leskovcem je izdala svoj čas okrajna sednja v Vipavi tiralico.

— Sebe ni hotel poznati. V Kolodvorski ulici je stražnik aretiral nekega brezposelnega kovaškega pomočnika iz Zagreba, ker se je izdajal pod nepravim imenom.

— Umrli so: Marija Jernejc, žena železniškega čuvaja, 75 let. — Avguščina Kermelj, rejenka, 22 dni. — Franc Dolinšek, kovač, 51 let. — Anton Zupančič, krojač, 68 let. — S. Apolonija Petelinik, usmiljenka, 59 let. — Marija Matjašič, hči postreščka, 15 let.

— Basserman v filmu v Kino-Idéalu. Veliki igralec igra majhnega tovariša, enega onih, ki jih solnce sreče nikdar ne vede iz samote in neprijaznosti, iz bede zakotnega gledališča v stanje bleska in sijaja. Sloviti Albert Basserman igra enega nepoznanca, katerih brezupna usoda se razvija kje zunaj v temoti v kakem pozabljenem gnezdu na deželi. Ustvari nam tip, docela sličen izvirknu kuštravega, medvedje-dobrosrčnega, natihem godrnajočega moža, izklesa karakterno sliko, tako izvirno dovršeno in po resnici posneto, da sproti pozabljamo, da sedimo pred platnom plešoščih senc, da nikdar ne hrepenimo po treh dimenzijah po telesnosti gledališča. Vsebinska je globoko ginljiva. Vlogo otroka igra mala umetnica Hanny Reinhard z dovršeno umetnostjo. Predstave vsak dan ob 3., 5., 7., 9., za šolsko mladino priporočljivo. Cene vsled ogromnih nabavnih stroškov za 10 vin, zvišane.

pravoslavni škof, odnosno njegov namestnik v Trstu. (V Trstu je namreč srbska pravoslavna cerkvena občina, ki ima krasno cerkev in vzdržuje narodno šolo.) Tako mnenje ima pripravec človek, kajti tudi navaden delavec se v imenu vere ne pusti sekirati in si vsiljevati kako politično prepričanje. Z nasiljem torej doseže duhovščina ravno to, da ljudje ne spoštujejo njih cerkve in vere — ter se skušajo na ta ali oni način iznebiti klerikalnih agitatorjev.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

VOLITEV V CESTNI ODBOR V SODNEM OKRAJU GORIŠKEM.

Popolna zmaga samostojne narodne stranke.

Gorica, 24. novembra. (Od našega posebnega poročevalca.) Pri današnjih volitvah v cestni odbor v sodnem okraju goriškem je na celi črti zmaga samostojna narodna stranka.

Pri prvih volitvah v cestni odbor je bilo izvoljenih 5 odbornikov — kandidatov samostojne narodne stranke. Po enega sta pa dobili stara in nova klerikalna struja. Nato so se vršile ožje volitve. Pri ožjih volitvah je zmaga samostojna narodna stranka, ki je dobila 7 odbornikov, starostrija je dobila enega in enega nova klerikalna struja. Ravno tako ima samostojna narodna stranka 7 namestnikov v odboru, starostrijarji pa le enega in ravno tako novostrijarji le enega.

Pomen teh volitev.

Te volitve so velikega pomena zato, ker je sedaj popolnoma jasno dokazano, da zmaga samostojna narodna stranka pri deželnozborskih volitvah ni bila le slučajna, temveč posledica prepričanja in navdušenja. Volitev v cestni odbor tudi kaže, kako dobro je organizirana samostojna narodna stranka na Goriškem. Od 142 volilcev jih ni prišlo samo 9. In če se še pomisli, da volijo le župani in podžupani, tedaj si lahko predstavimo moč, ki jo ima samostojna narodna stranka na Goriškem. To so bile pa le volitve v goriškem okraju. V ostalih okrajih se imajo volitve že vršiti. — Vsekakor ima lepe uspehe zaznamovati goriška samostojna narodna stranka v tem kratkem času svojega obstoja.

FINANČNA STISKA NA GORIŠKEM MAGISTRATU.

Gorica, 24. novembra. (Od našega posebnega poročevalca.) Pred leti je najel takratni goriški župan za zidavo kavalerijske kasarne pri dunajski nižji avstrijski ekskomptni banki 800.000 K po 3% brez sklepa deželnega odbora. Sedaj pa hoče banka, da se ji posojilo do konca novembra vrne. Na goriškem magistratu so čisto zmedeni, ne vedo, kaj bi storili, najbrže bodo morali povisati obrestno mero, sicer bodo morali plačati — denarja pa ni.

AVSTRIJSKA POLITIKA.

Dunaj, 24. novembra. Polskorusinska pogajanja se nadaljujejo in vlada optimizem, da se bodo vspešno končala. Domneva se, da Rusini ne bodo z ostro obstrukcijo nadaljevali proti finančnemu načrtu. Deželni zbor galiski bo sklican bodisi 27. ali 29. t. m.

POMEMBNA RESOLUCIJA ČESKIH SOCIJALNIH DEMOKRATOV - AUTONOMISTOV.

Dunaj, 24. novembra. V resoluciji, ki so jo sprejeli češki soc. demokrati, se nahaja sledeči pasus: Ureditev narodnih razmer med Nemci in Čehi bo imela te tedaj vrednost, če se bo sporazum raztezal ne le na Češko, temveč tudi na Moravsko, Šlesko in Nižje Avstrijsko. Vsaka drugačna razrešitev tega vprašanja bo povzročila novo napetost sedanjega razmerja. Češka manjšina s

svojem zavednim delavstvom na celu se na noben način ne bo asimilirala nemški večini in zahteva v vsi odločnosti podelitev manjšinskih pravic in garancije, da se bodo češki otroci v javnih šolah poučevali v češkem jeziku. Češka manjšina bo bolj brezpogojno nadaljevala. In lex Kolsko izpodkopava vse temelje države in proči temu naš boj.

BERCHTOLD SE BOJI, DA BI FERDINAND NE ODPSTOPI PREKRALU.

Dunaj, 24. novembra. Vsi listi se pečajo z predstojnim odstopom bolgarskega kralja Ferdinanda. Dunajska »Zeit« piše, da bo odstop kralja popolna blamaža grafa Berchtolda. Okolica Berchtolda se naravnost boji, da bi Ferdinand odložil krono pred koncem delegacij. Zato pa prijatelji Berchtoldovi stražijo Ferdinanda, da tega ne stori pred koncem delegacij in se na vse načine prizadevajo, da njegovo nakano za čas preprečijo in da bi se to zgodilo po delegacijah, ki bodo itak poslednje za Berchtolda. (Kdor drugim jamo koplje — sam vanjo pade.)

FERDINAND IZGUBLJEN!

Belgrad, 24. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevno«.) Bolgarski kralj Ferdinand ne bo več dolgo kraljeval; pokopa ga je njegova odkrito protiruska in protislovenska politika. Agitacija proti njemu na Bolgarskem je tako močna in razpoloženje proti njemu tako splošno, da niti Radoslavovejeva vlada ne veruje več v možnost, da bi se kralj mogel vzdržati na prestolu.

Vlada se seveda boji kraljeve abdikacije, ker z njim pada tudi ona. Na svoji vesti pa ima Radoslavovejeva vlada toliko in takih grehov, da njeni člani po pravici trepetajo pred momentom, ko prenehajo biti ministri.

O potovanju ministra zunanjih del Genadjeva na Dunaj sta razširjeni v Sofiji dve verziji: po eni je šel pregovarjati kralja, naj ne odstopi, po drugi verziji mu je pa šel poročati o razpoloženju v deželi in mu svetovati, naj se ne vrne na Bolgarsko. Prva verzija je verjetnejša, ker bi vlada rada podaljšala svoje življenje, kolikor le to le mogoče, za kralja ji je pa prav malo. Pravih prijateljev kralj Ferdinand na Bolgarskem sploh nima, za njega se zavzemajo samo ljudje, katerih usoda je tesno zvezana z njegovo usodo.

Splošno se sodi, da se bo s spremembo na prestolu popolnoma spremenila vsa smer zunanje politike Bolgarske, da bo vodil sedanjí prestolonaslednik Boris rusofilsko politiko. Tega se zelo bojijo na Dunaju, ali močl nbnajo, da bi kralju Ferdinandu obvarovali prestol. Berchtold in Ferdinand sta lgro izgubila.

Odgovorni urednik Radivoj Koren. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vsprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Hotel Kosič, Trst, ul. Corradori št. 15, oddaljen 2 minuti od južnega kolodvora. Podpisani se vlnudno priporočam slovenskim gostom, da se poslužijo za prenočišče mojega hotela, kjer jim je na razpolago več sob po jako nizki ceni. Svoji k svojim! Za obilen obisk se priporočam Hinko Kosič.

Izurjene likarice se sprejmejo v tovarni perila, ponudbe na Edmund Kotzbeek v Kranju. 1151-3.

Laška kuhinja v Ljubljani.

Od danes naprej se dobe vsak dan sveže morske ribe in najboljšje vino Teran iz deželne kleti Parenco.

POZOR! 10 krasnih predmetov K 3.95 i. s. 1 krasna prima pozlačena, 36 ur

natančno idoča ura, najnovejša pariška oblika, z 3letno garancijo, 1 prima pozlačena verižica, najnovejša oblika, 1 prstan za gospode in 1 prstan za dame, amerik pozlačen double, 2 uhana pozlačena z kamni, 2 manšetna gumba, novejša moderna oblika, amerikan, double patent, 1 broška in 1 kravata igla, najnovejša oblika, prima pozlačena. — Vsi predmeti so od 18. kar. zlata neločljivi in stanejo skupno K 3.95, po povzetju od

G. SEIDEL, Krakau (Cest.) Miodowa 15.

Pri naročilu 2 garnitur, t. j. 20 predmetov, se priloži krasna damska verižica amerik. double. Zajedno razpošiljam 1 kos 14. kar. zlati prstan, zajamčeno za gospode ali dame, najnovejša oblika, z dijamantnim kamnom obrobljen za K 4.50 — 3 kosi K 12.50. Zamenjava dovoljena, tudi denar nazaj.

Zganjarna

F. Pečenko

se je zopet odprla

v ulici Scala Belvedere št. 1

(prihod iz ulice Miramar).

Priporoča se svojim starim obiskovalcem in obenem cenj. občinstvu.

Naznanilo.

P. n. občinstvu vlnudno naznanjam, da podajam v Ljubljani edino samo jaz

kočevski premog

in sicer na drobno 50 kg K 1.20, na debelo K 1.12. Opetovano se je že pripetilo, da so razni agenti ponujali strankam kočevski premog pod pretezo, da so v moji službi. Zato izjavljam, da nima nihče pravice sprejemati zame naročil. V zalogi imam vedno tudi trnoveljski premog.

Za obila naročila se priporoča s spoštovanjem

H. Strupi, Žabjek šte. 11

edina prodaja kočevskega premoga.

Učenec

ali

učenka

se sprejme takoj

M. Lilleg, spec. trgovina, Spodnja Šiška.

Popolni šivalni stroj je le

„Singerjev“

Dobi se samo s tem izveskom in po upravičenih naših zastopnikih Ljubljana, Sv. Petra cesta 4,

Kranj, Glavni trg 119, Novomesto lekarna Bergman, Kočevje, Glavni trg 79.

Proč z draginjo!

Cemu bomo drago kupovali, ko se pa vsako sredo in soboto

kupijo ostanki vsakovrstnega blaga za obleke in perilo, kakor štofi, sukno, kontenino, šifoni, platno, porhant, volneno modno blago in drugo za skoro polovično ceno pri tvrdki

„Hermes“

brata Wokač

v Ljubljani,

Šelenbugova ulica št. 5.

v prvem nadstropju

— (nasproti glavne pošte). —

Primerna darila za Miklavža in božič!

Pravkar došlo čez 10.000 novih ostankov!

Moderne srajce, bele in barvaste,

tenninske, lovske, hribolazke, mrežaste, in vse druge vrste z ovratnikom in brez ovratnika, spalne srajce, trdi in mehki ovratniki, zapestnice, naprsniki, dolge in kratke spodnje hlače, majice, nogavice i. t. d. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti po zelo skromnih in stalnih cenah

v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Slovenci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Metodove šolske družbe!

Kontoristinjo

Slovenko, z lepo pisavo sprejme takoj tovarna v Pragi. Prosi se za prepise izpričeval iz meščanske in trgovske šole (ne originale, ker se za nje ne garantira) brez poštna znamke, vendar s priloženo sliko. — Slednjič se prosi za izrečno dovoljenje staršev, da se sme služba sprejeti. Mesečna plača K 90.—, vožnja do Prage se povrne.

Tozadevne prošnje pod šifro „Dalibor 18“ restante, poštini urad Praga 22.

Radi pozne sezije prodajam vse v moji zalogi se nahajajoče blage, kakor

klobuke, čepice, potrebščine

za modistinje

po znižani ceni

MINKA HORVAT, modistinja,

Ljubljana, Stari trg šte. 21.

Vedno

= najnovejše

klobuke, cilindre, čepice,

kravate, srajce,

ovratnike, žepne robce,

rokavice, nogavice,

normalno trikot perilo

prof. Jäger in dr., dežnike,

galoše, palice itd.

Specialna, modna in športna trgovina za gospode in dečke

J. Kette

Ljubljana, Franca Jožefa cesta 3.

Damski paletoji

v vsakovrstnih barvah, 130 cm dolgi, najmodernejših fason od K 14.— naprej.

= Raglani za gospode =

najboljše izdeljave od K 20.— naprej.

Paletoji za deklice in dečke

najnovejših vzorcev od K 10.— naprej.

Največjo zalogo konfekcije za dame, deklice in gospode po priznanih nizkih cenah priporoča

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Rezervni fond K 58.461.452.56. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695.77. „SLAVIJA“ Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Vsa pojasnila daje

Generalno zastopstvo v Ljubljani

čigar pisarne so v lastni bančni hiši

Gospodski ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljše sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte.